
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2012:4

Säkra mångfalden i våra vigningstjänster

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2012:10 Säkra mångfalden i våra vigningstjänster. Motionären föreslår att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över mångfalden i stiftens olika rekryteringsprocesser och se till att antidiskrimineringslagar kan syna kyrkans antagningsförfarande samt att kyrkostyrelsen utifrån detta återkommer med en åtgärdsplan till kyrkomötet 2014. Med hänvisning till att ansvaret för antagningsförfarandet till vigningstjänsten är lagt på stiftens föreslår utskottet att motion 2012:10 avslås i sin helhet.

Till betänkandet finns ett yttrande från Läronämnden.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:10, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:10, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2012:10 av Ylva Wahlström, Säkra mångfalden i våra vigningstjänster

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att se över mångfalden i stiftens olika rekryteringsprocesser och se till att antidiskrimineringslagar kan syna kyrkans antagningsförfarande.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att utifrån detta återkomma till kyrkomötet 2014 med en åtgärdsplan.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2012:10 i Ln 2012:9y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Kyrkoordningen reglerar inte hur antagnings- och lämplighetsprövning till vigningstjänsten ska gå till. Däremot finns vissa grundläggande bestämmelser om hur man får uppdraget som diakon och präst. Uppdraget att vara diakon eller präst gäller för hela Svenska kyrkan. Vigning och lämplighetsprövning sker däremot stiftsvis. I 31 kap. 5 § och 32 kap. 5 § sägs att biskopen bara får viga dem som domkapitlet godkänt i diakon- respektive prästexamen. Som villkor för att provas i examen anges att kandidaterna ska ha genomgått utbildning och praktisk tjänstgöring som kyrkostyrelsen fastställt. Dessutom ska domkapitlet i examen pröva kandidatens kunskaper och lämplighet, 31 kap, 7 § respektive 32 kap, 7 § i kyrkoordningen fastställer att en lämplighetsprövning ska ske, men säger inte hur

den ska gå till. Det är en fråga för varje domkapitel att avgöra hur antagningen ska utformas.

Antagningsförfarandet är en process där lämplighetsbedömningen ingår. Den egentliga prövningen sker inför antagningen till det avslutande profilåret, då intyg från domkapitel och biskop krävs för att vara behörig till diakon- respektive prästutbildning.

Tidigare motioner

Under 2007 avlog kyrkomötet två motioner 2007: 14 och 48 med förslag om utredningar om frågor angående lämplighetsprövningen till vinningstjänsten. Ytterligare en motion i ärendet återkom några år senare (Mot 2009:17) med förslag om ändringar i kyrkoordningen. Motionären önskade att antalet kandidater som ska provas begränsas, omprövning efter två år för den kandidat som inte bedömts lämplig och antagningskonferenserna ska bara ha möjlighet att säga ja eller nej till en kandidat. Kyrkomötet avlog också den motionen. Tillsyns- och uppdragsutskottet menar i sitt övervägande (TU 2009:3) att diakon- och prästkandidater måste känna trygghet i att antagningen sker på ett professionellt och likvärdigt sätt, men att antagningsförfarandet inte ytterligare ska regleras i kyrkoordningen. Utskottet menar att man bör finna en samsyn när det gäller antagnings- och lämplighetsfrågor i Svenska kyrkan, men att det ska ske genom samråd mellan stiftet, framförallt i biskopsmötet

Diskriminering

Diskrimineringslagen (2008:567) har som ändamål att motverka diskriminering, främja rättigheter och möjligheter när det gäller kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Diskrimineringslagen har medverkat till att tillgängligheten till högskolestudier ökat för personer med funktionsnedsättning. Vid de flesta universitet och högskolor finns det numera en särskild samordnare för dessa studenter. Detta gäller även blivande diakoner och präster som ska ha en högskoleutbildning för att vara behörig att antas till den avslutande karitativa och pastorala profilutbildningen. Det totala antalet studerande med funktionsnedsättning ökar varje år och under 2011 tog cirka 8 300 studenter kontakt med en samordnare för studiestöd, denna siffra kan jämföras med samtliga studerande på högskola som hösten 2011 omfattade 363 000 studenter. (Högskoleverkets årsrapport 2012).

När de blivande diakonerna och prästerna ska lämplighetsprövas är det stiftet som har ansvar för att antagningsförfarandet inte är diskriminerande. Vid anställning i församling är det däremot den lokala arbetsgivaren som ska se till att arbetsplatsen lever upp till arbetsmiljölagens (1977:1160) krav på god arbetsmiljö. Arbetsgivaren ska också aktivt främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet (Diskrimineringslagen 3 kap, 3 §).

Sverige har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (SÖ2008:26). Syftet med konventionen är att främja, skydda och säkerställa att personer med funktionsnedsättning får full och lika tillgång till mänskliga rättigheter såsom möjlighet till utbildning och arbete. Med utbildning menas högskoleutbildning men också utbildning som drivs av annan utbildningsanordnare, till exempel ett samfund.

Nätverket för antagning- och lämplighetsprövning träffas varje år för gemensam reflektion om antagning- och lämplighetsprövning till vigningstjänsten. I dessa möten deltar stiftens rekryteringsansvariga av blivande diakoner och präster, utbildningsansvariga från karitativ och pastoral profil och vid några tillfällen också representanter från biskopsmötet och stiftens antagningskonferens samt missionsföreståndaren i EFS. Syftet med samlingarna har varit att skapa utbildningstillfällen med möjlighet till erfarenhetsutbyte för en större samsyn mellan stiftet. Under några år arbetade nätverket bland annat med en modell för antagning och lämplighetsprövningen som kallas kompetensbaserad rekrytering. Syftet var att tydligt definiera vilken kompetens man letar efter när det gäller diakoner och präster och låta dessa kompetenser styra rekryteringen.

Vid en större rekryteringskonferens 2009 med temat *Rekrytering till en flerspråkig kyrka* samtalade och bearbetade stiftsmedarbetare både möjligheter och utmaningar när det gäller rekrytering av medarbetare till bland annat den teckenspråkiga verksamheten i Svenska kyrkan.

Nätverket kommer också under 2013 med början i februari inbjudas till en serie seminarier som kommer att handla om att rekrytera utan att diskriminera.

Biskopsmötet

Att bli präst i Svenska kyrkan (Biskopsmötet 1994) anger kriterier och utgångspunkter för antagningsförfarande vid antagning av prästkandidater i Svenska kyrkan. Brevet gavs ut i samverkan med Svenska kyrkans utbildningsnämnd och reviderades 1997.

Samtalet om antagning av både diakon- och prästkandidater har på olika sätt återkommit i biskopsmötet. Under 2007 och 2008 ledde samtalen fram till en gemensam promemoria *Antagning- och lämplighetsprövning*. Ambitionen med promemorian är att alla som anmält intresse för att bli präst eller diakon i Svenska kyrkan ska tas emot på ett likvärdigt sätt. Biskopsmötet har vidare under innevarande år beslutat att skriva ett nytt biskopsbrev om att vigas till tjänst i Svenska kyrkan. Nätverket för antagning- och lämplighetsprövning kommer att involveras i arbetet under både 2012 och 2013.

Rekrytering av anställda

Arbetsgivaren, har som tidigare nämnts ansvar, för rekrytering till tjänst och på Svenska kyrkans arbetsgivarorganisations webbplats finns samlad information om arbetsmiljö och rekrytering till stöd för församlingar som ska göra nyrekryteringar.

Fackförbundet TCO har också arbetat på ett speciellt sätt med frågan hur man genomför en träffsäker rekrytering som ska säkerställa en likabehandling av arbetssökande. I handbok för fackligt förtroendevalda *Rekrytera utan att diskriminera* (2010) presenteras modeller och arbetsmetoder för arbetet.

Utskottets överväganden

Säkra mångfalden i våra vigningstjänster

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:10.

Kyrkolivsutskottet delar motionärens syn att mångfald är en tillgång i rekryteringen av blivande präster och diakoner. Utskottet lyfter fram det uppdrag som varje kristen har genom det allmänna prästadömet och instämmer i Läronäm-

dens yttrande ”att en konsekvens av evangeliet är att varje människa utifrån sina förutsättningar får möjlighet att bidra till evangeliets förkunnelse i ord och handling”.

Uppdraget att vara präst eller diakon gäller för hela Svenska kyrkan men vigning och lämplighetsprövning sker stiftsvis. Domkapitlens uppgift är att utifrån vigningslöftena pröva kandidaternas kunskaper och lämplighet i diakon- respektive prästexamen. Lämplighetsprövningens utformning är en fråga som vilar på varje stift för sig och är ett redskap för biskopen i sitt beslut om vem som ska vigas till diakon respektive präst.

Samtidigt som lämplighetsprövning sker stiftsvis pågår kontinuerliga samråd i biskopsmöte och i nätverk för antagning- och lämplighetsprövning för samsyn om kriterier och antagningsförfarande.

Med hänvisning till att antagningsförfarandet till vigningstjänsten är ett stiftsansvar föreslår utskottet att motion 2012:10 avslås i sin helhet.

Uppsala den 27 september 2012

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Hans G Erikson, Helena Nordvall, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Monica Karlsson, Anna Ekström, Stig Domargård, Berth Löndahl, Maja Bengtsson och Kekke Paulsson.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2012:9y

Säkra mångfalden i vigningstjänsten

Läronämndens yttrande över motion 2012:10

Läronämnden vill understryka att en konsekvens av evangeliet är att varje människa utifrån sina förutsättningar får möjlighet att bidra till evangeliets förkunnelse i ord och handling. Antagningsförfarandets uppgift är att pröva varje kandidats lämplighet att fullgöra uppdraget som präst eller diakon i enlighet med vigningslöftena.

Uppsala den 22 augusti 2012

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Thomas Ekstrand, Eva Hamberg, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.